

Finnmark fylkeskommune
Regionalutviklingsetaten
Gruppe for nærings- og
kompetansesaker

78962373

Vår dato: 01.10.2003

Arkivkode:

Vår referanse: 200201912-2/E: U22 /MBA

Deres referanse:

Vår saksbehandler:

Baik, Målfrid, tlf. +47 78 96 21 09

Olje- og Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Fax: 22 24 95 65

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
01 / 2498 - 302	
DATO - 2 OKT. 2003	
AN 631	EKSP

Uttalelse til "Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet" fra Finnmark Fylkeskommune.

Finnmark fylkeskommune er blitt invitert til høringsrunden av "konsekvensutredning av helårig petroleumsvirksomhet fra Lofoten og nordover" med høringsfrist den 1. oktober.

I den forbindelse har fylkeskommunen ved fungerende fylkesordfører sendt en høringsuttalelse til Dere. Av hensyn til eventuelle forsinkelse ved postgang velges det i tillegg å sende samme uttalelse via fax.

Det vises samtidig til muntlig avtale med Christer af Geijerstam om at uttalelse fra "Kontaktforumet for olje og gass mellom Troms og Finnmark" i forbindelse med konsekvensutredningen kan ettersendes i uke 41, som vedlegg til Finnmark fylkeskommunes høringsuttalelse.

Med vennlig hilsen

Målfrid Baik
Spesialkonsulent
Olje og gass
Regionalutviklingsetaten

78962373

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda
Fylkesordfører

Vår dato: 29.09.2003

Vår referanse: 200201912/10 - MBA

Arkivkode:

Deres referanse:

Vår saksbehandler:

Baik, Målfrid, tlf. +47 78 96 21 09

maalfrid.baik@finnmark-f.kommune.no

Olje- og Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

UTREDNING AV KONSEKVENSER AV HELÅRIG PETROLEUMS- VIRKSOMHET I OMRÅDET LOFOTEN-BARENTSHAVET - HØRING

Fylkesordføreren ser det som positivt at den foreslåtte konsekvensutredningen av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten-Barentshavet skal bidra til en helhetlig forvaltningsplan for området "fra Lofoten og nordover". En slik forvaltningsplan oppfatter fylkesordføreren som en nødvendig nyvinning innen norsk miljøforvaltning. Denne konsekvensutredningen omfatter alle aktiviteter tilknyttet petroleum offshore som leting, produksjon, transport og avvikling. Fylkesordføreren finner det positivt at utredningen knyttes til miljø, samfunn, samiske forhold og fiskeriaktiviteter. Denne planen vil kunne bli et meget viktig verktøy dersom en makter å gjøre den så dynamisk at den i tillegg til å sette nasjonale standarder, også makter å etablere sterke føringer på den internasjonale utviklingen i hele Barentshavet.

De nye mulighetene i Barentshavet har ført til økt interesse for det næringsmessige potensiale i nordområdet. Stortingets langsiktige utviklingsbane for norsk petroleumsvirksomhet baseres på at 60% av petroleumssressursene enda ikke er funnet. Petroleumsvirksomhet i Barentshavet er en forutsetning. 25% av verdens uutnyttede petroleumssressurser ligger i de arktiske områder, og mesteparten av dette i Barentshavet, Karahavet og Nordvest-Russland. Områdene nord og øst for Finnmark fremstår som et av de aller viktigste områder for å sikre stabile energiforsyninger til EU og USA.

Snøhvit representerer Norges første gassutvinning i Barentshavet og første storskala produksjon av LNG. Utbyggingen av Snøhvit-feltet skal etter planen være fullført i 2006 med oppstart av produksjon samme år. Samtidig som Barentshavet på norsk side ikke har annen petroleumsvirksomhet enn på Snøhvitfeltet ekspanderer den russiske petroleumsvirksomheten inn i Barentshavet. I følge den nylig vedtatte russiske petroleumsstrategien skal 22 felt i de arktiske nordområder ut på anbud innen 2005, hvorav mange i Barentshavet. I tillegg er Barentshavet i ferd med å bli den viktigste transportåre for russisk råolje til Vest-Europa og USA.

På det tidspunkt utredningsprogrammet for ULB ble vedtatt, var hovedfokus på det sårbare miljøet og forholdet til fiskeriinteressen samt forurensningsfaren i Barentshavet og langs norskekysten. I løpet av det siste året har det imidlertid skjedd en akselererende utvikling. Den russiske aktiviteten i Barentshavet og delelinjeforhandlingene er kommet inn i en dynamisk utvikling. I høringsrunden av programforslaget til denne konsekvensutredningen pekte fylkesutvalget nettopp på viktigheten av å belyse forvaltning av Barentshavet og

Adresse
Finnmark fylkeskommune
Regionalutviklingsetaten
Henry Karlsens plass 1
9815 Vadsø

E-postadresse
postmonak@finnmark-f.kommune.no
Internettside
<http://www.finnmark-f.kommune.no/>

Telefon
78 96 20 00
Telefaks
78962370

Organisasjonsnummer
974 795 159
Bankkonto
6476 05 13030

utvikling av aktiviteter i sammenheng med planene i Nordvest-Russland. Spesielt ble næringsutviklingskonsekvenser vektlagt, også med tanke på omstridt område.

ULB skal utgjøre det viktigste beslutningsgrunnlaget for Regjeringens avgjørelse om helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Det er derfor nødvendig at dette beslutningsgrunnlaget er så dekkende som mulig ut fra den aktuelle situasjon. ULB gir et godt beslutningsgrunnlag når det gjelder miljørisiko og forhold til fiskerinæringen, men er lite dekkende når det gjelder de samfunnsmessige konsekvenser og sammenhenger. Dette gjelder også spørsmålet om utvikling av urfolksdimensjonen i nordområdene.

Det er helt nødvendig at det legges vesentlig vekt på de muligheter den fremtidige petroleumsvirksomheten i Barentshavet gir for nasjonal og regional næringsutvikling samt ivaretagelse av viktige nasjonale interesser. Utvikling av en felles Barentshav-standard sammen med Russland er i denne sammenheng av sentral betydning. Dette er forhold som forutsettes avklart gjennom utarbeidelsen av den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet.

Miljø

Fylkesordføreren er tilfreds med at det foreslås et meget strengt regime for å hindre forurensning til sjø. Det forutsetter at det etableres behandlingsløsninger og kontrollsystemer i Nord-Norge som sikrer at så skjer. Oljeselskapene bør i den forbindelse pålegges å bidra økonomisk til at det etableres en infrastruktur for mottak, transport og behandling av alle typer forurensning. Her forutsettes det at materialet blir tatt på land i Troms og Finnmark. ULB peker på områder hvor det fortsatt er kunnskapshull med hensyn til å ha full forståelse for en del miljømessige sammenhenger. Disse kunnskapshullene med forslag til eventuelle avbøtende tiltak vil naturlig måtte inngå i arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen.

Oljetransport og beredskap

Råoljetransporten gjennom Barentshavet fra Russland har økt vesentlig i 2002 og vil øke ytterligere i tiden fremover. Det økende presset mot Barentshavet som transportrute kan bety at innen 5 til 10 år vil 3-4 supertankere hver dag passere Finnmarkskysten. Med bakgrunn i de avtaler som er gjort mellom Russland og USA, planlegges en stor eksportterminal for råolje enten i Kolafjorden eller Petsjengafjorden. Dette kan få stor betydning for Finnmark, da et valg av Petsjenga som terminalsted vil bety at de store skipene vil gå til land vest for Fiskerhalvøya.

En kvalitetsmessig og forsvarlig kystberedskap som skal hindre et drivende fartøy fra å forurense det marine miljø og kysten, krever at en rekke andre forhold er skikkelig ivare tatt. I hovedsak dreier det seg om overvåking.

Norge vil stå overfor en rekke hovedproblemstillinger. Først og fremst handler det om å få sikre seilingsruter og høy beredskap langs norskekysten. Deretter må det etableres spesielle overvåkingstiltak i Varangerfjordbassenget. Dette i forhold til den planlagte eksportterminalen for råolje. Her bør det også tas høyde for en fremtidig delelinjeavtale med Russland som vil føre til konsentrert leting, og eventuell produksjon, i omstridt område.

For å møte disse utfordringene må det forpliktende internasjonale avtaler til, både multinasjonalt og bilateralt med Russland. Vi må ha en kontinuerlig overvåking av trafikken og en slepebåtberedskap av høyeste internasjonale standard. Gode varslingsrutiner, aktiv bruk av lov- og regelverk og nødslepsmuligheter, er meget viktig. Det må også etableres klare

overordnede retningslinjer for hvorledes prosessen skal være i krisesituasjoner. Fylkesordføreren vil dernest understreke nødvendigheten av å ha en egen beredskapsplan for Varangerfjorden.

Myndighetene må i den forbindelse sørge for at den vedtatte trafikkentralen i Vardø raskt blir bygget ut med topp utstyr og topp maritim kompetanse. Beredskapsplan for Varangerfjorden må igangsettes. Samtidig må det blir stasjonert et nødvendig antall store slepebåter langs kysten samt etablere en pool-ordning med de slepebåter som blir stasjonert i Barentshavet når aktiviteten der øker. Den annonserte løsning med å etablere en beredskap ved hjelp av store norske fiskebåter anses som uegnet til dette formål. I verste fall vil det bare resultere i en falsk trygghetsfølelse.

Sameksistens Fiskeri og Petroleumsvirksomhet

Erfaringene fra Norskehavet samt Snøhvit-utbyggingen med "overtrålbare" bunninstallasjoner viser at en god sameksistens mellom petroleumsaktivitet og fiskeri er fullt ut tilstede. Det forutsetter imidlertid at oljeselskapene i planleggingsfasen tar kontakt med de lokale/regionale fiskeriorganisasjoner for å avklare alle mulige konfliktflater. Oljeselskapene må ta de nødvendige hensyn til hvor røttraséer legges og på hvilke tidsrom av året den mest intense offshorevirksomheten skal pågå. Av hensyn til miljø sikkerhet bør en eventuell periodisering av petroleumsaktivitet også ses i relasjon til lys- og klimaforhold.

Havbruksnæringen vil kunne gå glipp av verdifulle oppdrettslokaliteter i tilknytning til landbaserte produksjonsanlegg som forutsetter trafikk av store skip. Det er også her viktig at planprosesser blir igangsatt på et tidlig stadium slik at en unngår unødvendige konflikter. Hensynet til fiskerinæringen synes godt ivaretatt i ULB ved at de nødvendige "føre var"-prinsipper er lagt til grunn.

I denne sammenheng er det vel så viktig å understreke hvilke positive ringvirkninger økt petroleumsvirksomhet i Barentshavet kan gi fiskeri- og havbruksnæringen. Finnmark og Troms er spesielt sårbare med hensyn til logistikk og teknologi. På disse områder vil en være avhengig av at andre store brukere bidrar i å få utviklet en transportinfrastruktur og et serviceapparat av høy internasjonal standard for å sikre sin konkurransedyktighet.

Nasjonal og regional næringsutvikling

En utnyttning av petroleumsreservene i Barentshavet vil kreve en videreutvikling av den teknologien som i dag anvendes i Norskehavet. Her representerer Snøhvit på mange områder "state of the art". Barentshavet gir nye utfordringer innenfor kald klima-/arktisk teknologi hvor de norske FOU, kompetanse- og industrimiljøer har helt spesielle forutsetninger for å lykkes. Norsk industri bør ha de beste muligheter til å styrke sin konkurransedyktighet når utbyggingen i Barentshavet tar til. Med basis i sine erfaringer fra å operere i kaldt klima, mørketid og med store snømengder vil nordnorske bedrifter, i langt større grad enn lenger sør, ha muligheter for å oppnå kontrakter.

Bosettingen og arbeidsplassene på kysten fra Lofoten og nordover har tradisjonelt vært basert på en fiskerinæring bestående av en stor flåte og mange foredlingsanlegg på land. Den senere tids utvikling på markedssiden og de strategier og reguleringsregimer som myndighetene nå legger til grunn, gjør det imidlertid klart at fiskerinæringen står overfor en voldsom strukturendring. Dette vil resultere i at flåten og produksjonsanleggene vil sysselsette langt færre enn i dag. I tillegg var det knyttet store forventninger havbruksnæringen. Denne nye

næringen skulle bidra til betydelig vekst i arbeidsplasser og økonomisk aktivitet. Imidlertid viser det seg at de senere års forventninger til havbruksnæringen må reduseres vesentlig.

Petroleumsnæringen vil ikke alene kunne løse de meget store problemer Nord-Norge har innen andre næringer som fiskeri og verkstedindustri, men være en meget viktig bidragsyter til verdiskaping og etablering av nye arbeidsplasser i landsdelen. Interessen for denne type arbeidsplasser er meget stor. Dette viser søknadsmassen til de utlyste stillinger på LNG fabrikken på Melkøya i Hammerfest. Det er en meget stor interesse for å arbeide og bo i Hammerfest, bare det finnes interessante og sikre arbeidsplasser for ungdom og andre arbeidssøkere. Arbeidsmarkedet har hittil vært opplevd som mindre attraktivt, spesielt for ungdom.

En helårig petroleumsaktivitet i Barentshavet vil foregå under krevende klimatiske forhold. Forhold som kystbefolkningen i Troms og Finnmark er vel kjent med. Det synes derfor åpenbart at arbeidstakere med denne erfaringsbakgrunn vil være meget etterspurte når offshoreaktiviteten starter opp. Dermed kan petroleumsnæringen være i stand til å synliggjøre en fremtidsrettet og positiv distriktpolitikk og i sterk grad bidra til arbeidsplasser i nord samt fremme "tilflytting".

En økt petroleumsvirksomhet vil gi en betydelig sysselsettingsgevinst for Troms og Finnmark som kan direkte knyttes til eventuelle aktiviteter på norsk sokkel. Det vil samtidig bli nye arbeidsoppgaver relatert til kontroll- og overvåkningskrav. Troms og Finnmark vil dessuten kunne utvikles til å bli en viktig arbeidsplattform for petroleumsaktiviteten i hele Barentshavet, også russisk sokkel.

Den fremtidige fiskeri- og havbruksnæringen i Troms og Finnmark vil som følge av strenge kvalitetskrav og avstandsulemper i forhold til markeder, være meget sårbar med hensyn på logistikk og teknisk service. En økt petroleumsvirksomhet i Barentshavet vil på sin side føre til betydelige investeringer i ny og fremtidsrettet transportinfrastruktur i Troms og Finnmark. I tillegg vil det foregå etableringer av servicevirksomheter av meget høy standard. Dette vil være en utvikling som kan bidra til å gjøre fiskeri- og havbruksnæringen mer robuste.

En robust bosetting i Troms og Finnmark basert på de naturlige ressursene petroleum og fisk, er av stor nasjonal viktighet i et langsiktig nasjonalstrategisk perspektiv. Det kan bidra til å sikre nasjonens legitimitet i forhold til fremtidige suverenitetsspørsmål. Dette fordrer en aktiv nasjonal holding til den utviklingen som nå skjer i Barentshavet.

De næringsmessige perspektiver som er nevnt ovenfor er for lite berørt i ULB. De samfunnsmessige argumenter for å starte helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet kommer alt for dårlig frem.

Forholdet til russisk petroleumsvirksomhet

Barentshavet er et av de ressursområder i verden som er viktigst for å sikre stabile energiforsyninger til Vest-Europa og Nord-Amerika. Det knyttes store forventninger til petroleumsressursene på norsk som russisk side, og ikke minst i omstridt område. For stabiliteten i den internasjonale energiforsyning er det av stor betydning å få kartlagt potensialet i Barentshavet.

Mellom Russland og Norge forhandles det nå ut i fra en modell om en folkerettslig klar og entydig grenselinje. Imidlertid inneholder den også en samarbeidsavtale om utnyttelse av

petroleumsreservene i "omstridt område". I denne avtalen forutsettes så vel Norge som Russland å få betydelige rettigheter på den andres side av delelinjen. Som utbyggingsområde er de deler av Barentshavet som ligger i og grenser mot "omstridt område" langt å foretrekke av miljømessige, teknologiske og økonomiske årsaker, enn de feltene russerne i dag har under planlegging.

På denne bakgrunn vil den norske petroleumsaktiviteten i Barentshavet måtte ta hensyn til Barentshavets betydning i den globale energibalanse samtidig som dette havområdet er miljøutsatt. Russlands petroleumsaktivitet offshore vil få betydning også for norske petroleumsaktiviteter. En stor utfordring blir hvordan de nasjonale og regionale interesser best ivaretas knyttet til en løsning av delelinjespørsmålet.

For å kunne ivareta de nasjonale interesser på en tilfredstillende måte og opptre med den autoritet Norges geografiske beliggenhet skulle tilsi, har ikke Norge nok kunnskap om petroleumsressursene i Barentshavet. Vi har heller ikke god nok miljømessig- eller industriell beredskap i Troms og Finnmark.

Ovennevnte forhold og perspektiver må tillegges stor betydning når en fra norsk side skal fastlegge premissene for den videre petroleumsaktivitet i Barentshavet. Dette er imidlertid ikke berørt i ULB.

En reåpning av Barentshavet på norsk sokkel vil gi Norge og norske selskaper nødvendig kunnskap for å ivareta sine interesser. Samtidig vil det gi nasjonalt og regionalt næringsliv og myndigheter nødvendige incentiver til å kunne aktivt forberede seg på en fremtidig løsning av "omstridt sone". I tillegg må en kunne forebrede seg på at funn gjøres i områder som ligger utenfor Øst-Finnmark. Eventuelle olje- eller gassfunn utenfor Øst-Finnmark vil føre til fokus mot lokalisering av landbaserte produksjons- og terminalanlegg. Med de krav som vil måtte stilles til miljøsikkerhet, maritime forhold og annen infrastruktur, er det forhold som bør vurderes i sammenheng med den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Dette for å sikre at de nødvendige hensyn kan tas i forhold til miljøutsatte kyststrekninger og havbruksinteressene. Det burde derfor være av interesse å vite mer om ressursgrunnlaget og de industrielle perspektiver dette gir før en ferdigstiller forvaltningsplanen. En letevirkosomhet som går parallelt med det videre utredningsarbeidet, vil derfor være å foretrekke.

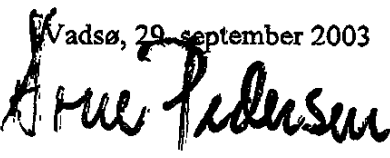
Sluttkommentarer

Fylkesordføreren vil understreke viktigheten av å:

- ivareta et helhetlig miljøansvar for Barentshavet
- få forutsigbarhet for petroleumsaktivitet i Barentshavet på norsk sokkel
- styrke næringsutviklingen i Troms og Finnmark
- styrke samarbeidet med Russland for å få etablert en forpliktende Barentshavstandard
- ivareta de nasjonale og regionale interessene i de pågående delelinjeforhandlinger med Russland

Parallelt med en eventuell oppstart av helårlig petroleumsvirksomhet i Barentshavet, må Norge intensivere sitt arbeid med å oppnå internasjonale avtaler som sikrer at petroleumsaktiviteten skjer på en miljømessig sikker måte.

Det er viktig at arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet videreføres i lys av de perspektiver som er fremført i denne høringsuttalelsen. Som regional utviklingsaktør vil det være naturlig at Finnmark fylkeskommune blir trukket aktivt inn i arbeidet med planen.

Vadsø, 29. september 2003

Arne Pedersen
fungerende fylkesordfører

Kopi: Fylkesutvalget
Medlemmene av Kontaktforum Olje og gass, Troms og Finnmark